2015-10-31
Dnr: 2016-02007

FORMAS HANDLINGSPLAN FÖR JÄMSTÄLLDHETSINTEGRERING

2017-2018

Innehåll

Sammanfattning 1

1. Bakgrund 2

1.1. Formas uppdrag och kärnverksamhet 3

1.2. Formas målgrupper och intressenter. 4

Forskarsamhället 4

Civilsamhället 5

Akademin 5

2. Formas effektmål, utvecklingsarbete och aktiviteter. 6

Effektmål 1: Forskare ska oavsett kön, ha samma villkor och möjligheter att ta del av Formas forskningsmedel. 6

Utvecklingsarbete och aktiviteter för effektmål 1. 7

Effektmål 2: Den forskning Formas finansierar ska i högre utsträckning präglas av ett jämställdhets- och/eller genus- och intersektionellt perspektiv och därmed kunna vara lika relevant för alla kvinnor och män. 10

Utvecklingsarbete och aktiviteter för effektmål 2. 11

Effektmål 3. Formas ska bidra till en jämställd akademi genom samverkan med andra forskningsfinansiärer och lärosäten kring jämställdhetsintegrering. 13

Utvecklingsarbete och aktiviteter för effektmål 3. 14

3. Förutsättningar och åtgärder för genomförandet av jämställdhetsintegreringsarbetet på Formas. 16

Arbetet framåt och uppföljning 17

Referenser 18

Aktivitetslista 19

Effektmål 1: 20

Effektmål 2: 22

Effektmål 3: 24

Sammanfattning

År 2016 blev Formas en av de 60 myndigheter som ingår i regeringens uppdrag Jämställdhetsintegrering i myndigheter, JiM. Formas har under året tagit fram en plan för hur myndigheten avser utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering i syfte att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Planen beskriver hur jämställdhet ska integreras och bli en del av myndighetens ordinarie verksamhet.

Formas arbete med jämställdhetsintegrering avser att bidra till att nå det övergripande målet för svensk jämställdhetspolitik, det vill säga att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Formas gör bedömningen att det utifrån myndighetens kärnverksamhet går att påverka uppfyllandet av främst två av delmålen; en jämn fördelning av makt och inflytande i samhället samt ekonomisk jämställdhet.

Formas har tagit fram tre effektmål för arbetet med jämställdhetsintegrering 2017–2018. Inom varje effektmål finns ett antal aktiviteter. Effektmålen är följande:

1. Forskare ska oavsett kön, ha samma villkor och möjligheter att ta del av Formas forskningsmedel.
2. Den forskning Formas finansierar ska i högre utsträckning präglas av ett jämställdhets- och/eller genus- och intersektionellt perspektiv och därmed kunna vara lika relevant för alla kvinnor och män.
3. Formas ska bidra till en jämställd akademi genom samverkan med andra forskningsfinansiärer och lärosäten kring jämställdhetsintegrering.

Aktiviteterna och åtgärderna i handlingsplanen för jämställdhetsintegrering handlar om att strukturera och säkerställa jämställdhetsarbetet så att det blir en del av den ordinarie verksamheten. Ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattandet.

Kontaktperson för Formas arbete med jämställdhetsintegrering:
Lissa Nordin, analytiker
+ 46 73 914 65 12, lissa.nordin@formas.se

Godkännande:
Handlingsplanen beslutades 2016-10-31 av Formas generaldirektör Ingrid Petersson.

Ingrid Petersson, Generaldirektör

1. Bakgrund

Formas har i regleringsbrevet för 2016 fått i uppdrag att ta fram en plan för hur myndigheten ska arbeta med att bidra till att nå de nationella jämställdhetspolitiska målen. I uppdraget anges att handlingsplanen för jämställdhetsintegrering ska beskriva på vilket sätt jämställdhet ska integreras i myndighetens ordinarie verksamhet, exempelvis i myndighetens styrprocesser. Den ska även innehålla identifierade utvecklingsbehov samt mål och aktiviteter som myndigheten avser att vidta och genomföra under 2017–2018.

I Sverige är jämställdhetsintegrering den huvudsakliga strategin för att uppnå det övergripande jämställdhetspolitiska målet att kvinnor och män ska ha samma makt och möjlighet att påverka samhället och sina egna liv. Målet har indelats i följande delmål:

1. En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
2. Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
3. Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
4. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Formas tillsatte 2016 en samordningsgrupp med uppgift att arbeta fram handlingsplanen för jämställdhetsintegrering på myndigheten. Formas medarbetare har involverats i arbetet med handlingsplanen på dialog- och enhetsmöten och genom att bidra till att ta fram förslag på aktiviteter och åtgärder. Alla i samordningsgruppen har vid olika tillfällen deltagit i JiM-möten anordnade av Nationella sekretariatet för genusforskning.

De effektmål, aktiviteter och det utvecklingsarbete som beskrivs i handlingsplanen, utgår från Formas inspel till 2016 års forsknings-, högre utbildnings- och innovationsproposition, *En hållbar framtid genom stark forskning och utveckling*. (Formas, 2015). Där har myndigheten gjort följande ställningstaganden (i sammanfattning):

- Rådande ojämställdhet inom akademin är inte bara ett slöseri med våra mänskliga resurser utan även ett hot mot Sveriges förmåga att förverkliga sin potential som forskningsnation.
- Det är avgörande för kvaliteten i forskningen att forskare konkurrerar om medel och tjänster på lika villkor och att forskningsmedlen fördelas genom tydliga och transparenta processer.

- Ett aktivt jämställdhetsarbete är en nödvändig del av kvalitetssäkringsarbetet för en forskningsfinansiär och för varje enskilt lärosäte.
- De metoder som används i beredning av forskningsansökningar, i uppföljningar och analyser av forskningssatsningar, och vid tjänstetillsättningar behöver kontinuerligt utvärderas och utvecklas för att säkra en rättvis och rättssäker bedömning av de sökande. Formas avser att vidareutveckla arbetet med jämställdhetsperspektiv i hela verksamheten.
- För att möta de stora samhällsutmaningarna krävs en mångfald av forskningsperspektiv, hämtade från såväl humaniora som samhällsvetenskaplig, naturvetenskaplig och teknik-vetenskaplig forskning.
- Det kräver också en bredd i forskningsansatserna, en forskning som förmår att integrera olika perspektiv och arbeta på ”tvären”.
- De tydliga jämlikhets- och jämställdhetsansatserna i hållbarhetsmålen kräver en ökad integrering av genus- och andra kritiska perspektiv i forskningen.

Som forskningsrådet för hållbar utveckling tar myndighetens arbete också tydligt avstamp i Agenda 2030 och FN:s mål för hållbar utveckling. Jämställdhetsintegrering ska genomsyra arbetet med samtliga 17 mål och agendan förtydligar att: ”*Förverkligad jämställdhet och egenmakt för kvinnor och flickor kommer på ett avgörande sätt att bidra till framsteg sett till alla mål och delmål. Det är omöjligt att uppnå full mänsklig potential och hållbar utveckling om halva mänskligheten fortsätter att förvägras sina fulla mänskliga rättigheter och möjligheter/.../Det är avgörande att systematiskt integrera ett jämställdhetsperspektiv i agendans genomförande*.” (FN, 2015).

Föreliggande handlingsplan inkluderar jämställdhetsåtgärder inom Formas kärnverksamhet dvs. forskningsfinansiering, både inom beredningsprocessen och i utformningen av finansieringsinstrument, jämställdhets- och genusperspektiv inom forskningen som Formas finansierar samt jämställdhets- och genusperspektiv i myndighetens kommunikations-, strategi- och analysarbete.

1.1. Formas uppdrag och kärnverksamhet

Forskningsrådet Formas är en myndighet under Miljö- och energidepartementet med finansiering även från Näringsdepartementet. Riksdag och regering bestämmer Formas inriktning genom förordningar och regleringsbrev. Utöver detta tillkommer särskilda regeringsuppdrag. Formas kärnverksamhet består i att finansiera forskning som främjar en hållbarare framtid. Uppdraget, såsom det är formulerat från regeringen, är att främja och stödja grundforskning och

behovsmotiverad forskning inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Den forskning som stöds ska vara av högsta vetenskapliga kvalitet, och av samhällsrelevans för Formas ansvarsområden. Formas får också finansiera utvecklingsprojekt i begränsad omfattning. Formas ska därutöver ta fram forskningsstrategier, och utvärdera och analysera forskning och forskningssatsningar, samt främja (och bedriva) forskningskommunikation och popularisera samt sprida forskningsresultat inom rådets ansvarsområden**.**
Formas är genom sina styrdokument ålagt att främja såväl jämställdhet som genusperspektiv inom sitt verksamhetsområde. Enligt Formas instruktion ska myndigheten bl.a. särskilt verka för att ett genusperspektiv får genomslag i forskningen, och särskilt främja jämställdhet mellan kvinnor och män. Dessutom ska Formas sträva efter en jämn könsfördelning i beredningsorganisationen. Formas har också enligt regleringsbrev i uppdrag att följa upp myndighetens verksamhet utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Formas forskningsmedel fördelas dels i en årlig öppen utlysning där forskarna själva formulerar forskningsfrågorna, dels i riktade nationella och internationella utlysningar. I den årliga öppna utlysningen mottar myndigheten omkring 1 300 ansökningar om forskningsbidrag, huvudsakligen från forskare vid svenska universitet och högskolor men också från forskningsinstitut och andra myndigheter. Ansökningarna bedöms i enlighet med ett så kallat peer review förfarande eller kollegial granskning. För Formas del innebär det att ansökningarna granskas dels av aktiva forskare, dels av användare av forskning vars huvudsakliga uppgift är att bedöma projektetens samhällsrelevans. I den årliga öppna utlysningen deltar drygt 100 forskare indelade i åtta beredningsgrupper, ett trettiotal samhällsrepresentanter och ett antal externa bedömare som, utöver de fasta beredningsgrupperna, tillsätts i de fall där ytterligare expertis måste tillfrågas för att säkra en rättvis bedömning av ansökningarna. De riktade utlysningarna tas fram antingen på uppdrag av regeringen, initieras internt eller av externa aktörer, t ex samverkande myndigheter, alltid i en process tillsammans med Formas forskarråd. Utöver forskningsprojekt stödjer Formas även kommunikationsprojekt och ger bidrag till arrangerande av konferenser och workshops.

1.2. Formas målgrupper och intressenter.

Forskarsamhället

En viktig målgrupp för Formas utgörs av enskilda forskare och forskargrupper vid svenska universitet och högskolor. Formas har av naturliga skäl mycket kontakter med forskarsamhället vid utlysningar av forskningsmedel eftersom dessa utlysningar just riktar sig till denna grupp. Det innebär även många tillfällen till möten med forskare och representanter för lärosätena (t ex forskningsservice) vid exempelvis olika former av informationsträffar. Kontakterna med forskare sker även vid

bedömningar av ansökningar eller vid utvärderingar av olika slag då forskare anlitas som granskare och experter. Formas forskarråd utgör ytterligare en viktig länk och kontaktyta till forskarsamhället. Forskarrådet består av tretton ledamöter, sju av dessa är forskare och väljs av elektorer utsedda av vetenskapssamhället. Sex ledamöter är så kallade samhällsrepresentanter och utses av regeringen.

Civilsamhället

Civilsamhället är en annan viktig målgrupp, med tanke på myndighetens starka betoning på forskningens samhällsrelevans och uttalade fokus på en mera hållbar framtid, och likaså andra myndigheter och samhällsaktörer inom verksamhetsfältet, inklusive näringslivet. Den forskning som finansieras ska vara relevant för och kunna komma till nytta för många olika grupper i samhället. Detta är också en av anledningarna till att så kallade användare eller brukare av forskningen också finns representerade som ledamöter i Formas beredningsgrupper. Målgruppen är också den främsta mottagaren av de synteser och annan mer populär kommunikation av forskningsresultat eller kunskapsöversikter som Formas utför inom sitt uppdrag.

Akademin

Ytterligare en målgrupp (och samverkanspartner) är akademin, det vill säga universiteten och högskolorna som aktörer och medspelare på den forskningspolitiska arenan. I Formas arbete med forskningsstrategier och dylika inspel, såsom till exempel inför forsknings- och innovationspropositionen, är lärosätena en mycket viktig part.

Alla tre grupper är berörda av de effektmål som Formas har tagit fram i handlingsplanen för jämställdhetsintegrering.

2. Formas effektmål, utvecklingsarbete och aktiviteter.

För att på bästa sätt genomföra planen och därmed på längre sikt kunna bidra till de jämställdhetspolitiska målen, krävs en medvetenhet om vilka ojämställdhetsproblem som finns inom verksamhetsområdet och vilket handlingsutrymme Formas har som myndighet. Dessutom krävs förståelse för vilka hinder som finns som kan ha bidragit till att vidmakthålla de aktuella problemen. Den analys som föreliggande handlingsplans effektmål och aktiviteter baserar sig på, tar därför som utgångspunkt ett antal ojämställdhetsproblem inom forsknings- och finansieringsområdet. Den redogör också kort för Formas hittillsvarande arbete med jämställdhet och genus och hur myndigheten avser att utveckla och ytterligare integrera detta i verksamheten.

Nedan beskrivs de tre effektmålen som Formas har identifierat, ojämställdhetsproblemen de avser att bemöta och de aktiviteter och utvecklingsarbete som Formas planerar att genomföra inom ramen för den ordinarie verksamheten och i redan existerande arbetsprocesser.

Effektmål 1: Forskare ska oavsett kön, ha samma villkor och möjligheter att ta del av Formas forskningsmedel.

Målet berör vilka forskare som beviljas medel från Formas och i vilken omfattning. Vad som har konstaterats, trots att den årliga könsuppdelade statistiken över tilldelade medel kan te sig tämligen jämn (på Formas inom 40/60 spannet de senaste fem åren), finns en tendens att män rent generellt tilldelas längre anslag i större utsträckning än kvinnor (Vetenskapsrådet, 2014) (Vetenskapsrådet, 2015) (Statskontoret, 2014) (Sandström, Wold, Jordansson, Ohlsson, & Smedberg, 2010). Det kan finnas flera orsaker till detta. Till exempel kan valet av utlysningens ämne eller forskningsområde ha betydelse: Det existerar historiskt sett en bakomliggande könssegregering inom och mellan olika forskningsområden, där vissa områden är mera dominerade av män och andra av kvinnor, vilket behöver uppmärksammas och undersökas (Vetenskapsrådet, 2015) (Universitetskanslersämbetet, 2016). Det kan även handla om själva bedömningen av ansökningar: Undersökningar har visat att den inom forskningsfinansieringen gängse bedömningsprocessen, peer review, i hög grad präglas av normativa föreställningar och antaganden om kön (och andra samverkande maktrelationer som till exempel ålder). Det gäller därför att medvetandegöra hur dessa föreställningar och antaganden om män och kvinnor kan spela in i processen för att bedömningarna ska kunna bli så likvärdiga och rättvisa som möjligt (Vetenskapsrådet, 2014; Gemzöe, 2010) (Bondestam & Grip, 2015).

Utvecklingsarbete och aktiviteter för effektmål 1.

Formas arbete med jämställdhetsintegreringen för att uppnå effektmål 1 handlar i sak om själva bidragsgivningen och berednings- och beslutsprocessen, till exempel vad gäller valet av utlysningens område, finansieringsform och instrument samt beredning och bedömning av ansökningar. Arbetet kommer i huvudsak att integreras i det ordinarie arbetet med bidragsgivningsprocessen som även inkluderar kommunikationsinsatser.

- **En jämnare könsfördelning i beredningsgrupperna.**

För att få balans mellan män och kvinnor har Formas vid rekrytering av ledamöter till den årliga öppna utlysningen strävat efter en fördelning av minst 40/60 i samtliga beredningsgrupper. Variationen är dock stor mellan beredningsgrupperna och flera grupper har fallit utanför 40/60 spannet. Formas avser därför att inom ramen för JiM intensifiera arbetet med att säkerställa en jämn fördelning av kvinnor och män. Fördelningen av båda kön är viktig av många skäl: Dels av rent representationsmässiga skäl (synliggörandet av både kvinnor och män inom forskningen); av meriteringsskäl (både män och kvinnor ska ges möjlighet till att meritera sig genom att medverka i bedömningsprocessen); av kvalitetsskäl (en jämnare sammansättning av könen kan leda till att fler perspektiv beaktas i bedömningen) och slutligen; en jämn fördelning av män och kvinnor i bedömningen kopplar direkt till det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämn fördelning av makt och inflytande.

- **Utbildning av ledamöter och ordföranden i beredningsgrupperna.**

Samtliga ledamöter, inklusive ordföranden och vice ordföranden i Formas årliga öppna utlysning genomgår årligen en kortare utbildning om beredningsprocessen där även jämställdhet, i termer av likabehandlingens betydelse för bedömningar av ansökningarna belyses. Hittills har dock detta inslag enbart varit översiktligt. Formas avser därför att inom ramen för JiM att utöka denna utbildning med större fokus på jämställd bedömning och bemötande men också på hur genus och andra samverkande maktrelationer kan spela in i peer review processen. En utökad utbildningsinsats syftar till att öka bedömarnas medvetenhet om existerande normer och föreställningar kopplade till kön för att säkerställa att Formas riktlinjer och bedömningskriterier tillämpas enhetligt.

- **Utbildning av forskningssekreterare/ansvariga handläggare för beredningsgrupper.**

I anslutning till ovanstående aktivitet genomför även Formas en utbildning om jämställdhet och genus vid beredning och bedömning, riktad till de medarbetare som direkt arbetar med beredningsprocessen och ansvarar för beredningsgrupper på Formas (såväl den årliga öppna utlysningen som de riktade utlysningarna). Syftet är även här att öka Formas medarbetare medvetenhet om existerande normer och föreställningar kopplade till kön och för att säkerställa att Formas riktlinjer och bedömningskriterier tillämpas enhetligt. Utöver detta, syftar den även till att stärka forskningssekreterarnas mandat och roll vid beredningsgruppernas sammanträden och att ge en kunskapsbas vid rekrytering av ledamöter till expertpanelerna. Utbildningen, som är tänkt att återkomma årligen, sker i samverkan med Forte och Vinnova och utformningen av utbildningen i samarbete med Nationella sekretariatet för genusforskning. Utbildningen kommer att filmas och de första tillfällena ges redan under hösten 2016.

- **Revidering och utveckling av den årliga öppna utlysningens beredningsgruppstruktur.**

Formas arbetar kontinuerligt med att kvalitetssäkra och förbättra beredningsprocessen och har under årens lopp gjort flera förändringar, inte minst vad avser indelningen av beredningsgrupper inom den årliga öppna utlysningen. Hittills har dock inte frågor om jämställdhet (eller genus) haft något större fokus eller genomslag i det förändringsarbetet. Under innevarande år har ytterligare förändringar av beredningsstrukturen påbörjats, i syfte att skapa en tydligare logik och koppling till samhällsutmaningarna, bland annat genom att använda Agenda 2030 och FN:s mål för hållbar utveckling som inspiration för indelningen av beredningsgrupperna. Formas vill genom den nya indelningen tydligare markera vikten av jämställdhet, eftersom agendan uttryckligen postulerar att jämställdhetsintegrering ska genomsyra arbetet med samtliga mål. Det utgör också ett lämpligt tillfälle att se över beskrivningen och inramningen av det som är Formas största utlysning för att säkerställa att den öppnar upp för och tilltalar en mångfald av kvinnor och män och forskningsinriktningar. Arbetet med en ny indelning har redan påbörjats och det fortsatta arbetet innefattar att ta fram texter för beskrivningar av beredningsgrupperna, inklusive informationsmaterial som tydligt visar Formas ställningstagande för jämställdhet och för en mångfald av vetenskapliga perspektiv, inräknat genus och intersektionalitet.

- **Ta fram och utveckla rutiner för utformningen av utlysningstexter inom de internationella utlysningarna, EU-utlysningarna samt Formas övriga riktade satsningar.**

I anknytning till ovanstående arbete med översyn av den årliga utlysningens beskrivningar av beredningsgrupper, kommer Formas även att ta fram rutiner för att säkerställa att de texter som beskriver utlysningar inom Formas nationella och internationella riktade utlysningar, riktar sig till både kvinnor och män och i största mån även tilltalar en bredd av olika forskningsinriktningar och discipliner.

- **Utveckla jämställdhetsfrågorna i implementeringen av Formas internationella strategi**.

En viktig del av Formas verksamhet innefattas av det internationella arbetet som utförs i olika internationella fora och grupper. Myndigheten har utvecklat en övergripande strategi för detta arbete men i implementeringen av strategin och framtagning av handlingsplaner och rutiner så är av särskilt vikt att precisera hur Formas ska inkludera frågor som rör jämställdhet mellan män och kvinnor och därmed aktivt synliggöra och arbeta med dessa frågor på internationell nivå.

- **Utveckla verktyg för att synliggöra och följa upp fördelning av medel i riktade satsningar och för att förutse hur val av inriktning och område påverkar jämställdhet.**

Utöver Formas årliga öppna utlysning genomför myndigheten en rad riktade utlysningar inom särskilda områden samt deltar i nationella, europeiska och internationella utlysningar tillsammans med andra finansiärer. Många av de områden som Formas stödjer är inom forskningsfält där män traditionellt sett har varit i majoritet bland forskare och/eller där forskning är av relevans för branscher där män utgör majoriteten av intressenterna, såsom bygg- och skogssektorerna. Andra områden, såsom till exempel veterinärmedicin utgörs idag av en majoritet kvinnor. För att bättre kunna följa upp och fatta beslut om val av riktade satsningar ur ett jämställdhetsperspektiv, behöver Formas utveckla verktyg och rutiner för att synliggöra jämställdhetsaspekten och konsekvenserna av besluten. Det finns också ett behov av att utveckla rutiner och statistik för att redovisa och följa upp på ett övergripande plan hur myndighetens medel fördelas mellan områden där män respektive kvinnor traditionellt utgör majoriteten av forskare och/eller intressenter. Verktygen ska främst bidra till att utforma beslutsunderlag till Formas forskarråd samt Formas budgetprocess och årsredovisning så att dessa tydligt redogör för konsekvenserna för jämställdheten.

- **En jämställdhetsintegrerad kommunikationsstrategi och bildpolicy.**

En viktig del för integreringen av jämställdhet i myndighetens arbete, handlar om vilka som dels kan ta del av information om Formas verksamhet, dels vilka som får företräda den forskning som kommuniceras, i ord och bild och i sociala medier. Formas avser därför att aktivt arbeta med att vid till exempel anordnandet av möten eller events, säkerställa att de inbjudna talarna representerar en jämn fördelning av män och kvinnor och en mångfald av discipliner. Ytterligare vill myndigheten i sin kommunikation försöka bryta normerande och könskodade föreställningar om forskare och forskningsområden, till exempel genom att använda alternativa bilder som snarare än befäster rådande ordning, utmanar invanda föreställningar.

Effektmål 2: Den forskning Formas finansierar ska i högre utsträckning präglas av ett jämställdhets- och/eller genus- och intersektionellt perspektiv och därmed kunna vara lika relevant för alla kvinnor och män.

Målet berör både innehållet i den finansierade forskningen och vilka grupper i samhället som forskningen och/eller forskningsresultaten är relevanta för. Formas målsättning är att den forskning som Formas finansierar ska kunna möta de stora samhällsutmaningarna och vara relevant för alla grupper av människor i samhället. Det kräver en mångfald av forskningsperspektiv, hämtade från såväl humaniora som samhällsvetenskaplig, naturvetenskaplig och teknik-vetenskaplig forskning. Det kräver också en bredd i forskningsansatserna och inte minst, en ökad integrering av genus- och andra kritiska (intersektionella) perspektiv i forskningen, av såväl vetenskapliga skäl som av relevansskäl. Trots att forskning inom Formas ansvarsområden omfattar många frågeställningar som i allra högsta grad berör ett jämställdhets- och genusperspektiv eller intersektionellt perspektiv, är sådana ansökningar om forskningsbidrag relativt få. Likaså är beviljningsgraden av de inkomna ansökningarna låg. Under perioden 2012–2015 uppskattas endast 1,2 % av Formas beviljade medel gått till projekt med genusvetenskaplig inriktning eller projekt med tydligt genus- eller jämställdhetsperspektiv. Utöver detta, kan konstateras att Formas får i mycket lägre grad in ansökningar från humanistiskt och samhällsvetenskapligt/tvärvetenskapligt håll, till förmån för naturvetenskapligt och tekniskt präglade vetenskaper. (Andel ansökningar från de humanistiska och samhällsvetenskapliga fälten var under perioden 2012–2015, 2–3 % respektive 12 % av ansökningar inom Formas årliga öppna utlysning). I sak har det att göra med att flera av Formas ansvarsområden, till exempel de areella näringarna, traditionellt sett i första hand förknippats med ett naturvetenskapligt eller tekniskt präglat forskningsparadigm. Avsaknaden av en mångfald av olika

forskningsperspektiv, hämtade från olika slags discipliner, tenderar dock att på sikt urholka inte enbart den vetenskapliga utvecklingen inom Formas ansvarsområden utan också inverka på den samhälleliga relevansen och nyttan av forskningen. Det riskerar också att skapa ett ojämställdhetsproblem, om inte forskningen som sådan i frågeställning och resultat, inkluderar en mångfald av kvinnor och män.

Utvecklingsarbete och aktiviteter för effektmål 2.

Formas arbete med jämställdhetsintegrering för att uppnå effektmål 2 rör översyn av bedömningskriterier och rekrytering av ledamöter, utbildning av medarbetare och kommunikationsinsatser för att både nå underrepresenterade målgrupper och sprida forskningsresultat. Det berör ytterligare även översyn av myndighetens texter och bilder. Arbetet utförs i sin huvudsak inom ramen för det ordinarie arbetet med bidragsgivningsprocessen som även inkluderar kommunikationsinsatser.

- **Utveckla rutinerna för rekrytering av beredningsgruppsledamöter för att säkerställa kompetens inom genus och intersektionalitet i beredningsgrupperna.**

Som ett led i att Formas ska kunna öka andelen forskning med ett jämställdhets- och/eller genus eller intersektionellt perspektiv, ska myndigheten se över rekryteringen till beredningsgrupperna i sin helhet, för att säkerställa att en större andel av ledamöterna än idag har kunskaper om jämställdhet, genus och andra kritiska perspektiv (oavsett vilket vetenskapligt område de representerar). Formas avser därför att utveckla rutinerna för rekrytering av beredningsgruppsledamöter för att trygga en rättsäker och rättvis bedömning av ansökningar med ett sådant fokus.

- **Utveckla rutinerna för rekrytering av, instruktioner till och utbildning av relevansbedömare för att bättre avspegla ett brett samhällsperspektiv och en balans mellan näringsliv, civilsamhälle och den offentliga sektorn.**

I Formas beredningsgrupper finns representerat såväl vetenskapliga experter som företrädare för användare av forskning vars huvudsakliga uppgift är att bedöma projektetens samhällsrelevans. Samhällsrepresentanterna deltar liksom övriga ledamöter i de utbildningar som kommer att ges om betydelsen av jämställdhet och genus i bedömningsprocessen (se ovan under effektmål 1). Det finns dock behov av att dels utveckla rutinerna för hur dessa representanter ska rekryteras för att avspegla ett så brett samhällsperspektiv som möjligt, dels att utveckla instruktioner och utbildning direkt riktade till denna grupp av ledamöter om hur ansökningarnas samhällsrelevans bäst ska bedömas.

- **Översyn och revidering av bedömningskriterierna (särskilt relevanskriteriet.)**

I anknytning till ovanstående aktivitet: Formas använder sig av olika bedömningskriterier vid bedömning av forskningsansökningar. Dels vetenskapliga kriterier, dels kriterier för samhällsrelevans. Hur Formas bedömer relevans och hur bedömningskriterier används är en aktuell fråga för Formas och kommer att ses över, i synnerhet gäller det kriteriet för samhällsrelevans. Här bör det också beaktas att kriterier kan vara könskodade i sig men kan också tolkas och operationaliseras på olika sätt, vilket kan gynna och missgynna olika grupper. Översynen och revideringen krävs för att säkerställa att instruktionerna till både de sökande och granskarna ger tillräcklig guidning. Den görs också för att verka för att den forskning som Formas finansierar är relevant för kvinnor och män inom olika samhällssektorer och att det finns en mångfald av användarperspektiv vid bedömningen.

- **Pilotutlysning med krav på att redogöra hur genus-/jämställdhet integreras i ansökan.**

I dagsläget ombeds de sökande till Formas att i sina ansökningar ange huruvida deras projekt har betydelse för jämställhet, och/eller om genus och andra kritiska perspektiv har beaktats. Det ställs däremot inget krav på de sökande att redogöra för detta. För att undersöka hur ett sådant krav skulle kunna utformas och vilka slags effekter och konsekvenser det skulle kunna innebära, planerar Formas att genomföra en pilotutlysning med krav på att sökanden ska redogöra hur genus/jämställdhet har integrerats i ansökan. Ansökningsformuläret ska innehålla tydliga instruktioner för hur sökande forskare ska redogöra för dessa perspektiv och utlysningen kommer att utvärderas både kvantitativt och kvalitativt. Pilotprojektet kommer eventuellt att ske i samarbete med andra forskningsfinansiärer.

- **Riktade kommunikationsinsatser till underrepresenterade målgrupper.**

För att säkerställa en ökad mångfald av vetenskapliga perspektiv och att öka andelen inkomna ansökningar med ett genus-, jämställdhets- eller intersektionellt perspektiv, måste Formas nå ut till de forskarkretsar, discipliner och forskningsutförare som idag är underrepresenterade bland sökande till Formas. Genom riktade kommunikationsinsatser, till exempel inom ramen för informationsarbetet för den årliga öppna utlysningen, kan Formas bryta rådande normer och uppfattningar om vilka forskare och vilken sorts forskning som ingår i Formas ansvarsområden.

- **Utbildning i inkluderande kommunikation och texter.**

Formas kommunikationsenhet har under året påbörjat ett utbildningsarbete för myndighetens medarbetare vad beträffar att skriva effektiva och inkluderande texter. Dels inom ramen för det som kallas för Klarspråk, om myndighetstexter rent generellt, dels en riktad satsning om kommunikation i ord och bild inom ramen för JiM-arbetet med särskilt fokus på jämställdhet och genus. En första introducerande föreläsning anordnades den 3 november innevarande år och ytterligare utbildningsinsatser är inplanerade att genomföras under 2017 och 2018. Syftet är att medvetandegöra Formas medarbetare om vanliga fallgropar och att öka kunskapen om hur man kommunicerar normkritiskt, med målet att myndighetens texter och bilder på sikt upplevs vara inkluderande och tilltalar en bred målgrupp.

Effektmål 3. Formas ska bidra till en jämställd akademi genom samverkan med andra forskningsfinansiärer och lärosäten kring jämställdhetsintegrering.

Målet fokuserar den strukturella nivån och ojämställdheten inom den akademiska världen som sådan, till exempel vid meritering, rekryteringar och tjänstetillsättningar vid universitet och högskolor. Det är till exempel ett känt faktum att kvinnor har svårare att etablera sig i seniora positioner inom akademin. De statliga forskningsfinansiärerna kan via exempelvis sina former av utlysningssatsningar, ha medverkat till jämställdhetsbristerna inom akademin[1] och på vilket eller vilka sätt Formas kan agera för att inte riskera att ytterligare bidra till de existerande orättvisorna behöver analyseras. Det arbetet kräver ett utvecklingsarbete och ett långsiktigt samarbete med såväl andra finansiärer som universitet och högskolor. Formas kan inte ensamt påverka karriärsstrukturen på lärosätena men myndigheten kan anpassa sin verksamhet för att uppnå samverkanseffekter med lärosätenas omställning av karriärsystemet. Här kan till exempelvis lyftas frågor om vilka finansieringsinstrument som bäst kan gynna en sådan omställning, eller hur meriteringssystemet vid olika former av bedömningar bör och kan förändras. Eftersom flera forskningsfinansiärer ingår i JiM och lärosätena nu ingår i JiHU (Jämställdhetsintegrering i högskolor och universitet), är det viktigt att vi tillsammans identifierar hur våra insatser bäst kompletterar varandra och hur vi kan uppnå synergier mellan våra respektive aktiviteter och mål. Formas kan genom en jämställdhetsintegrerad forskningsfinansiering fungera som en katalysator för en ökad jämställdhet inom universitet och

[1]Ett sådant känt exempel där forskningsfinansiärer bidrog till att skapa hinder för jämställdheten, är de satsningar som genomfördes med start 2005 på så kallade excellenscentra, eller starka forskningsmiljöer. Analysen visar att kvinnor konsekvent missgynnats av ansökningsprocesserna vilket resulterat i att det senaste decenniets excellenssatsningar i mycket begränsad omfattning har kommit forskande kvinnor till del. (Sandström, Wold, Jordansson, Ohlsson, & Smedberg, 2010)

högskola, en effekt som kan förstärkas genom samverkan med universiteten och högskolorna i JiM-arbetet och med andra forskningsfinansiärer.

Utvecklingsarbete och aktiviteter för effektmål 3.

Formas arbete med jämställdhetsintegreringen för att uppnå effektmål 3 berör samverkan med såväl universitet som högskolor som andra finansiärer. Formas avser att intensifiera arbetet i de olika samverkansfora som myndigheten deltar i. Så även med olika instanser av intresse för det forskningspolitiska fältet. Analyser och utvecklingsarbete krävs för att i samverkan uppnå en mer jämställd akademi**,** det är viktigt att identifiera de mest betydelsefulla hindren för en jämställd akademi och att alla parter bidrar till att undanröja de hinder de ansvarar för, och vid behov vidtar åtgärder för att hjälpa andra aktörer undanröja hinder.

Arbetet utförs i huvudsak inom ramen för det forskningspolitiska och -analytiska arbetet på olika tjänstenivåer inom Formas.

- **Aktiv deltagare i nätverksarbete med andra finansiärer, universitet och högskolor och andra högskoleaktörer.**

Formas ingår idag i ett jämställdhetsnätverk för forskningsfinansiärer och ett nätverk för jämställdhetsintegreringsmyndigheter som arbetar mot högskolor. Det finns tydliga synergieffekter av att lära av och bygga på andra myndigheters arbete samtidigt som nätverksarbetet kan bidra till att säkerställa att vissa frågor inte dubbleras eller faller mellan stolorna. Likaledes behövs ett mer intensivt arbete för att säkerställa att olika initiativ inom området inte ger motstridiga signaler till lärosätena. Det är också viktigt att aktivt ta del av, bidra till och anpassa Formas aktiviteter för att få största möjliga utbyte och synergier med lärosätenas uppdrag att jämställdhetsintegreras inom ramen för JiHU.

- **Driva frågor om jämställdhet och genus inom EUSam och ERA-policyutskottet.**

Formas är det statliga forskningsråd som har det största antalet internationella engagemang och är en aktiv part i forskningsrådens samarbetsorgan för EU-frågor - EUSam. Formas vill intensifiera det arbetet med tydligt fokus på jämställdhets- och genusfrågor. Det finns påtagliga effektivitetsvinster av att svenska parters jämställdhetsarbete samordnas på EU-nivå, dels för att öka lärande mellan forskningsfinansiärernas, dels för att säkerställa att det finns entydiga krav från svenskt håll, (oavsett

vilken myndighet det är som företräder Sverige), att sätta jämställdhets- och genusfrågor på dagordningen för det internationella forskningssamarbetet.

- **Formas ska samverka med lärosäten, forskningsfinansiärer och eventuellt andra berörda aktörer för att säkerställa att jämställdhetsperspektivet återfinns i pågående initiativ inom forskningsområdet.**

Aktuella samverkansfrågor inom forskningsområdet handlar till exempel om att beakta jämställdhetsfrågor i utformningen av nya regler för etik och oredlighet. Det kan också handla om att samverka med andra aktörer om relationen mellan utbildning och forskning och hur utbildnings- respektive forskningsmeriter värderas inom akademin. En annan viktig fråga där Formas bör samverka kring jämställdhetsaspekterna är Open Access och hur frågor som rör öppen tillgång till publicering och forskningsdata tas om hand i meriteringssystemet (vad beträffar bedömningar av ansökningar och tjänster, i policy, uppföljning av krav, osv.) Här ingår Formas redan i ett nätverk för Open Accessfrågor, tillsammans med andra forskningsfinansiärer och Kungliga Biblioteket.

- **Utreda tillsammans med universitet och högskolor hur vi kan öka andelen kvinnor bland de sökande till Formas EU utlysningar.**

En mindre andel kvinnor än män i Sverige söker och får finansiering inom Formas EU-utlysningar. Varför det är så är något som behöver analyseras och då gärna i samverkan. Det är viktigt att tillsammans med lärosäten söka att identifiera, undanröja och motverka institutionella, strukturella och kulturella hinder för kvalificerade forskare att söka forskningsbidrag från Formas och EU.

- **Översyn av Formas bidragsformer för att matcha karriärsystemet**

Olika bidragsformer, t ex satsningar på hela forskningsmiljöer, på unga forskare eller i form av mobilitets- och planeringsbidrag, är exempel på instrument som finansiärerna kan använda sig av för att uppnå olika mål, t ex för att stärka ett visst forskningsområde eller bidra till enskilda forskares utveckling. De behöver dock analyseras i relation till hur de kan bidra till att stärka jämställdheten inom akademin. Även villkoren för bidragen kan vara mer eller mindre förenliga med olika forskares villkor på lärosätena och behöver belysas. En analys av och översyn av Formas olika bidragsformer och hur de kan inverka eller påverka karriärsystemet inom akademin är planerad att genomföras, i samverkan med företrädare för lärosätena och Formas forskningsråd.

- **Belysa jämställdhet och genus i våra projekt om nyttiggörande, samverkan, och genomslag. Tillämpar vi en bred definition av nytta/genomslag som inte förfördelar vissa grupper?**

Formas har sedan länge ett starkt fokus på forskningens samhällsrelevans och på att den ska komma olika grupper till nytta i samhället. Hittills har myndigheten dock inte i nämnvärd utsträckning diskuterat detta i relation till jämställdhet och/eller genus och intersektionella aspekter. Inom ramen för de utvecklingsprojekt som är planerade att starta under året, kommer Formas att belysa, efter särskild konsekvensanalys, hur sådana perspektiv och aspekter tas till vara och integreras i definitionen av både nyttiggörande och genomslag. Målet är att Formas tillämpar breda definitioner av nytta och genomslag som är inkluderande av alla män och kvinnor.

3. Förutsättningar och åtgärder för genomförandet av jämställdhetsintegreringsarbetet på Formas.

Formas instruktion och uppdrag gör att jämställdhetsarbete, liksom genus och andra kritiska perspektiv, har en otvetydig plats i myndighetens verksamhet. Det finns intern kompetens inom genus- och jämställdhet och Formas ledning är engagerad i frågorna. Därtill har myndigheten tillgång till extern expertis inom jämställdhetsintegrering och deltar i nätverksaktiviteter med andra myndigheter inom JiM och med andra forskningsfinansiärer. Detta till trots behövs insatser för att skapa goda förutsättningar för genomförandet av handlingsplanen för jämställdhetsintegrering. En given utgångspunkt för arbetet är att det inbegriper hela myndigheten, inklusive forskarråd, kansli och de olika beredningsgruppernas expertpaneler. Det förutsätter ett gediget förankringsarbete men även att arbetet uttryckligen prioriteras, för att säkerställa att jämställdhetsarbetet blir del av den ordinarie verksamheten. Formas, liksom många andra myndigheter, har i sin vardag att hantera att oväntade uppdrag dyker upp med kort varsel och det (parat med en begränsad personalstyrka), innebär inte sällan omprioriteringar som kan försvåra det pågående arbetet, trots ett stort engagemang för frågorna. Formas förvaltningsanslag är mycket ansträngt, vilket kräver att arbetet bedrivs med stor effektivitet och även innebär att angelägna uppgifter inte kan genomföras. Det skulle således finnas en risk för att jämställdhetsintegreringsarbetet nedtonas till förmån för andra brådskande uppgifter. För att säkerställa att så inte sker och att arbetet får en framträdande roll, kommer Formas ledning tillsätta resurser och integrera planen i styrkorten och verksamhetsplaneringen för 2017 och 2018, samt säkerställa att förändringsarbetet fortsätter även därefter. Detta innebär dock att andra uppgifter inte kommer att kunna genomföras om inte Formas tillförs ytterligare medel.

Utöver detta kommer även samtliga styrdokument, policys, checklistor, mallar och instruktioner för beslutsunderlag, utvärderingar och remisser, ses över och revideras så att ett tydligt

jämställdhetsperspektiv finns införlivat. Genom att revidera styrdokumenten synliggörs även kravet på en jämställdhetskonsekvensanalys för alla beslut.

Framtagandet av handlingsplanen är väl förankrad hos såväl ledningsgruppen som forskarrådet, men förankringsarbetet ska inte avstanna när handlingsplanen lämnas in utan ledningsgruppen och forskarrådet kommer kontinuerligt hållas uppdaterade om genomförandet av handlingsplanen.

Arbetet framåt och uppföljning

Åtgärderna och aktiviteterna kan komma att revideras eller omprioriteras om förutsättningar för implementering förändras. Särskilt aktiviteterna under effektmål tre kan revideras efter dialog med lärosäten och andra finansiärer.

Samordningsgruppen har i uppdrag att fortlöpande följa upp genomförandet av åtgärderna i handlingsplanen. Handlingsplanen ska följas upp kvartalsvis (3 gånger per år) i Formas ledningsgrupp där samordningsgruppen presenterar kvalitativa såväl kvantitativa underlag för att följa utvecklingen av arbetet.

Referenser

Bondestam, F., & Grip, L. (2015). *Fördelning eller förfördelning - Forskningsfinansiering, jämställdhet och genus - en forskningsöversikt.* Göteborg: Nationella sekretariatet för genusforskning.

FN. (2015). *Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling.* Översättning av regeringskansliet.

Gemzöe, L. (2010:4). *Kollegial bedömning av forskningskvalitet - en forskningsöversikt.* Vetenskapsrådet.

Sandström, U., Wold, A., Jordansson, B., Ohlsson, B., & Smedberg, Å. (2010). *Hans Excellens: om miljardsatsningarna på starka forskningsmiljöer.*

Statskontoret. (2014). *Forskningsanslagen ur ett jämställdhetsperspektiv.*

Universitetskanslersämbetet. (2016). *Universitet och högskolor - Årsrapport 2016.*

Vetenskapsrådet. (2014). *En jämställd process?*

Vetenskapsrådet. (2014). *Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2011–2012.*

Vetenskapsrådet. (2015). *Forskningens framtid! - Jämställdheten i högskolan och Vetenskapsrådets forskningsstöd.*

Aktivitetslista

Aktivitetslistan utgår från pågående/inplanerade projekt och utvecklingsarbete på Formas. I den detaljerade listan nedan preciseras de olika moment som ska genomföras samt hur de knyter an till Formas processer och kärnverksamhet. De övergripande aktiviteterna listas här:

Effektmål 1

- Aktivt jämställdhetsarbete i pågående förändringar av beredningsprocessen – utlysningstexter, ny beredningsgruppsstruktur och kommunikationsinsatser.
- Utbildning av de som deltar i beredningsprocessen – ordföranden, ledamöter och Formas personal.
- Utveckling av rutiner för uppföljning och redovisning av Formas projektportfölj och beslutsunderlag.
- Implementering av ett jämställdhetsperspektiv i den internationella strategin och det internationella arbetet.

Effektmål 2

- Utveckling av beredningsprocessen för att öka andelen ansökningar med andra perspektiv – utlysningstexter och formulär, bemanning av grupper, översyn av relevanskriterier.
- Kommunikationsinsatser för att nå olika målgrupper – nya rutiner för text, bild, tilltal, utåtriktade aktiviteter m.m.

Effektmål 3

- Översyn av Formas bidragsformer i samverkan med lärosäten för att matcha (nya) karriärsystemet.
- Samverkan med andra forskningsfinansiärer och lärosäten i aktuella frågor och där jämställdhetsperspektivet bör beaktas exempelvis: Open Access.

Förutsättningar för integreringsarbetet

- Revidering av styrkort, styrdokument, policies, checklistor, mallar för beslutsunderlag, remissvar m.m. Genom att revidera dokument synliggörs kravet på en jämställdhetskonsekvensanalys inför alla beslut.
- Samordningsgruppen ansvarar för att löpande följa upp uppdragets fortskridande och kvartalsvis (3 gånger per år) presentera kvantitativa såväl som kvalitativa underlag till ledningsgruppen.

	Aktivitet	Process	Önskad effekt	Ansvarig	När	mmentar
Effektmål 1: **Forskare ska oavsett kön, ha samma villkor och möjligheter att ta del av Formas forskningsmedel**						
Beredningsprocessen						
1.1	Jämnare könsfördelning i beredningsgrupperna.	FF	Ändringar i rekryteringsprocessen ska leda till att könsfördelning inom beredningsgrupper är inom 40:60 spannet. Kvinnor och män är representerade i och har samma reella möjligheter att delta i bedömningsprocessen.	Forskningsenhetschefer	2017	
1.2	Utbildning av forskningssekreterare.	FF	Ökad medvetenhet kring jämställdhetsfrågor samt att Formas riktlinjer och bedömningskriterier tillämpas enhetligt. Medarbetarnas roll och mandat stärks med särskild fokus på beredningsprocessen.	Forskningsenhetschefer	HT 2016	Ska synkas med 1.3
1.3	Utbildning av ledamöter och ordföranden.	FF	Ökad medvetenhet kring dessa frågor samt att Formas riktlinjer och bedömningskriterier tillämpas enhetligt.	Forskningsenhetschefer	maj 2017, förberedelse VT 2017	Ska synkas med 1.2
1.4	Utveckling/revidering av beredningsgruppsstruktur.	FF	Jämställdhetsaspekten beaktas i pågående arbetet – texter, tilltal och information visar tydligt Formas ställningstagande för jämställdhet och för en mångfald av vetenskapliga perspektiv.	Huvudsekreterare, Forskningsenhetschefer	HT 2016/VT 2017	

1.5	Ta fram och utveckla rutiner för utlysningstexter inom ÅÖ, internationella och riktade satsningar.	FF	Tilltal och information riktar sig till en bredare grupp forskare än idag. Söktrycket från underrepresenterade grupper/discipliner ökar och Formas upplevs vara en bred finansiär.	Forskningsenhetschefer	HT2017	
Kommunikation						
1.6	Ta fram kommunikationsstrategi, inklusive bildpolicy, och riktlinjer/checklistor/rutiner för events, kanaler m.m.	KOM	Formas interna och externa kommunikation avspeglar mångfald och myndighetens arbete med jämställdhet och genus märks i tilltal, val av talare, bilder m.m.	Kommunikationschef	2017/ 2018	
Policy och analys						
1.7	Utveckla jämställdhetsfrågor i implementeringen av Formas internationella strategi.	INT	Formas internationella strategi synliggör genus- och jämställdhetsfrågor och preciserar hur Formas ska arbeta med dessa frågor på internationell nivå.	Forskningsenhetschefer	HT 2016 - VT 2017	
Styrning och uppföljning						
1.8	Utveckla rutiner och statistik för uppföljning.	A	Formas årsredovisning, analyser och projektportfölj redovisas med könsuppdelad statistik. Skillnader mellan män och kvinnor uppmärksammas och åtgärder vidtas.	Forskningsenhetschefer, förvaltningschef	2017/2018 - löpande	
1.9	Utveckla verktyg för att synliggöra och följa upp fördelning av medel i riktade satsningar och för att förutse hur val av inriktning/område påverkar jämställdhet.	Styr	Bättre förutsättningar för att följa upp och fatta beslut. Beslutsunderlag till FR, budget och årsredovisning redogör tydligt för jämställdhetsaspekter och konsekvenser.	Forskningsenhetschefer, Förvaltningschef	2018	

Effektmål 2:

Den forskning Formas finansierar ska i högre utsträckning präglas av ett jämställdhets- och/eller genus- och intersektionellt perspektiv och därmed kunna vara lika relevant för alla kvinnor och män.

Beredningsprocessen						
2.1	Utveckla rutinerna för rekrytering av beredningsgruppsledamöter för att säkerställa kompetens inom genus och intersektionalitet i beredningsgrupperna.	FF	I varje beredningsgrupp finns det personer med kompetens inom genus- och/eller andra kritiska perspektiv.	Forskningsenhetschefer	Inför ÅÖ 2018	Relaterat till 1.4, 2.2, 2.3, 2.4
2.2	Översyn av bedömningskriterierna (särskilt relevans) ska säkerställa att den forskning Formas finansierar är relevant för olika grupper och olika män och kvinnor.	FF	Bedömningskriterierna tydliggör vilka aspekter som ska ingå i en relevansbedömning och hur bedömarna ska förhålla sig till relevans för olika intressenter.	Forskningsenhetschefer, Huvudsekreterare	2018	Relaterat till 1.4, 2.1, 2.3
2.3	Pilot – krav på att redogöra hur genus/jämställdhet integreras i ansökan.	FF	Ansökningsformuläret innehåller tydliga instruktioner för hur sökande ska redogöra för dessa perspektiv. Ska följas upp kvantitativt och kvalitativt.	Forskningsenhetschefer	Inför lämplig utlysning 2018	Relaterat till 1.4, 2.2, 2.3
2.4	Utveckla rutinerna för rekrytering av, instruktioner till och utbildning av relevansbedömare för att bättre avspegla ett brett samhällsperspektiv och en balans mellan näringsliv, civilsamhälle, offentliga sektorn.	FF	Den forskning Formas finansierar är relevant för olika samhällssektorer och det finns en mångfald av avnämarperspektiv vid bedömning.	Forskningsenhetschefer	2018	Relaterat till 2.1.
Kommunikation						
2.5	Utbildning i inkluderande kommunikation och texter.	KOM	Formas medarbetare är medvetna om vanliga fallgropar och har fått ökad kunskap om hur man kommunicera normkritiskt. Formas texter upplevs	Kommunikationschef	Del 1 okt 2016	Bidrar till mål #1 och

			vara inkluderande och tilltalar en bred målgrupp.		Del 22017	rel. till 1.7
2.6	Riktade kommunikationsinsatser till andra målgrupper.	FF	Formas når ut till en bredare grupp forskare och uppmuntrar aktivt underrepresenterade områden och lärosäten att söka medel hos Formas. Söktrycket från underrepresenterade grupper/discipliner ökar och Formas upplevs vara en bred finansiär.	Kommunikationschef,	VT 2017 inför ÅÖ 2017sedan 2018	Bidrar till #1

Effektmål 3:

Formas ska bidra till en jämställd akademi genom samverkan med andra forskningsfinansiärer och lärosäten kring jämställdhetsintegrering

Policy och analys						
3.1	Aktiv deltagare i nätverksarbete med andra finansiärer, universitet och högskolor och andra högskoleaktörer.	A	Verksamhetsplanen avsätter tid för samverkansaktiviteter.	Generaldirektör, JiM-samordnare	2017–2018	
3.2	Översyn av Formas bidragsformer för att matcha karriärsystemet, i dialog med universitet och högskolor.	FF	Eventuella hinder har identifierats och Formas bidragsformer justerats därefter.	Generaldirektör, Huvudsekreterare	2018	
3.3.	Formas ska samverka med lärosäten, forskningsfinansiärer och andra berörda aktörer för att säkerställa att jämställdhetsperspektivet återfinns i pågående initiativ på forskningsområdet.	A	Möjliga samverkansområden: 1. Relationen utbildning/forskning och hur värderas inom akademin. 2. Nya nationella och institutionella regler för hantering av etikprövning och oredlighet ska utformas och bör tillämpas lika för män och kvinnor. 3. Open Access frågor och hur dessa tas om hand i meriteringssystemet.	Generaldirektör	2017	
3.4	Arbeta aktivt med jämställdhetsfrågor inom EU-Sam och ERA-policyutskottet.	INT	Svenska forskningsfinansiärer ska driva frågor om jämställdhet och genus på internationell nivå oavsett vilken myndighet som representerar Sverige. Jämställdhet ska vara en integrerad del av EU-Sams löpande bevakning och uppföljning av myndigheternas arbete och vid behov ska initiativ tas för att uppnå synergier och samsyn samt bidra till lärande mellan myndigheterna.	Forskningsenhetschefer	2017–2018	
3.5	Utreda tillsammans med universitet och högskolor hur vi kan öka andelen kvinnor bland de sökande till Formas och EU	FF/ INT	Identifiera och synliggöra hinder och klargöra ansvarsfördelningen för åtgärder.	Forskningsenhetschefer	2018	

	utlysningar.					
3.6	Formas projekt om nyttiggörande, samverkan och genomslag ska ha ett jämställdhetsperspektiv.	A	Formas interna utvecklingsprojekt, efter särskild konsekvensanalys, genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Formas tillämpar breda definitioner av nytta, genomslag, m.m. som är inkluderande av olika män och kvinnor.	Forskningsenhetschefer	2017/ 2018	